

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

**УДОСКОНАЛЕННЯ
ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО
ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ
ВИЩОЇ ОСВІТИ**

ЗБІРНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ

Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного

**Удосконалення освітньо-виховного процесу
в закладі вищої освіти**

збірник науково-методичних праць

**Запоріжжя
2023**

УДК 821.161.2.09 (062.552)

У45

Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: збірник науково-методичних праць / Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Запоріжжя : ТДАТУ, 2023. Вип. 26. 332 с.

Рекомендовано до друку вченою радою

*Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного
протокол №11 від 30.05.2023 р.*

Редакційна колегія:

Кюрчев С.В., д.т.н., професор, ректор ТДАТУ (головний редактор); Ломейко О.П., к.т.н., доцент, перший проректор (заступник головного редактора); Шарова Т.М., д.філол.н., професор, начальник ННЦ; Панченко А.І., д.т.н., професор, проректор з наукової роботи; Галько С.В., к.т.н., доцент, в.о. декана факультету енергетики та комп'ютерних технологій, Колокольчикова І.В., д.е.н., професор, в.о. декана факультету економіки та бізнесу; Іванова І.Є., к.с.-г.н., доцент, декан факультету агротехнологій та екології; Кувачов В.П., д.т.н., професор, в.о. декана механіко-технологічного факультету; Шокарев О.М., в.о. керівника ННІ ЗУП, кандидат технічних наук, доцент; Землянська А.В., к.філол.н., доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук.

У збірнику подано матеріали науково-методичної конференції ТДАТУ «Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти» (29 травня 2023 р., м. Запоріжжя).

Публікації присвячені питанням розвитку вищої освіти в умовах дистанційного навчання, використання інноваційних технологій в освітньому процесі, впровадження результатів наукових досліджень з пріоритетних напрямів у фахову підготовку здобувачів освіти технічних спеціальностей, провідним тенденціям суспільно-гуманітарної освіти.

Збірник буде корисним науково-педагогічним працівникам, учителям-практикам, аспірантам та здобувачам вищої освіти.

Статті опубліковано мовою оригіналу

Адреса редакції: 72312, ТДАТУ, пр-т Соборний, 226,

м. Запоріжжя, Запорізька обл.

e-mail: nnc@tsatu.edu.ua

Навчально-науковий центр університету

© Автори публікацій, 2023

© Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2023

ЗМІСТ

Антонова Г.В. <i>Дистанційне навчання: можливості та реальний досвід</i>	7
Болтянський Б.В., Болтянська Л.О. <i>Особливості використання ІТ-технологій в умовах дистанційного навчання</i>	13
Верхоланцева В.О., Паляничка Н.О., Фучаджи Н.О., Червоткіна О.О. <i>Міжнародна діяльність ТДАТУ в умовах воєнного стану</i>	21
Вершков О.О., Антонова Г.В. <i>Психологічна модель, що оперує формальними позначеннями емоційних станів</i>	26
Вершков О.О., Мацулевич О.Є., Тетервак І.Р. <i>Програмна реалізація процесу моделювання функціональних поверхонь двигунів внутрішнього згоряння при виконанні лабораторних робіт з дисципліни «Інформаційні технології у виробництві»</i>	31
Гулевський В.Б., Постолюк Ю.О., Ковальов О.О. <i>Використання інформаційних технологій як ефективного засобу вивчення дисципліни «Основи проектування систем електрифікації»</i>	37
Дашивець Г.І., В'юнник О.В. <i>Застосування сітьового моделювання виробничих процесів в інженерних дисциплінах</i>	47
Дереза О.О., Дереза С.В. <i>Особливості підготовки фахівців технічних спеціальностей</i>	56
Єременко Л.В., Ісакова О.І., Шлеїна Л.І., Зімонова О.В. <i>Аналіз підходів до розуміння конфліктності як якості особистості в соціальній психології</i> ...	63
Журавель Д.П., Бондар А.М. <i>Інноваційні технології профорієнтаційної роботи для здобувачів освіти технічних спеціальностей</i>	74
Землянський А.М., Землянська А.В. <i>Значення дисципліни «Політологія» для формування політичної культури майбутніх фахівців</i>	80
Зімонова О.В., Шлеїна Л.І., Ісакова О.І., Єременко Л.В. <i>Щодо формування комунікативної культури здобувачів вищої освіти</i>	89
Зінов'єва О.Г. <i>Організація самостійної роботи студентів на базі використання інформаційних технологій</i>	97

Ісакова О.І., Шлєіна Л.І., Єременко Л.В., Зімонова О.В. <i>Філософський аспект розвитку вищої освіти</i>	103
Ковальов О.О., Самойчук К.О., Фучаджи Н.О., Гулевський В.Б. <i>Формування навичок науковця при викладанні дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності»</i>	112
Козлова Л.В., Малюк Т.В. <i>Методичні підходи до проведення навчальної практики в дистанційному режимі</i>	120
Колесніков М.О., Покопцева Л.А., Пащенко Ю.П. <i>Неформальна освіта – крок до кар'єрного зростання</i>	128
Кривонос І.А. <i>Імплементация інтерактивних методів у процес вивчення іноземної мови дистанційно студентами спеціальності «Готельно-ресторанна справа»</i>	140
Ломейко О.П., Самойчук К.О. <i>Динаміка контингенту здобувачів ТДАТУ в 2022-2023 навчальному році</i>	149
Мацулевич О.Є., Антонова Г.В. <i>Автоматизація робочого місця інженера-механіка</i>	160
Мацулевич О.Є., Дереза О.О., Тетервак І.Р. <i>Використання САD-системи UNIGRAPHICS для технологічної підготовки виробництва корпусних деталей</i>	166
Михайленко О.Ю., Чаплінський А.П. <i>Колористичне рішення учбових приміщень з урахуванням норм ергономіки</i>	176
Паляничка Н.О., Верхованцева В.О., Фучаджи Н.О., Червоткіна О.О. <i>Особливості викладання технічних дисциплін при дистанційному навчанні у період воєнного стану</i>	183
Панченко А.І., Волошина А.А., Мельник О.В., Волошин А.А. <i>Шляхи удосконалення дистанційного навчання при викладанні технічних дисциплін у вищій школі</i>	188

Покопцева Л.А., Колесніков М.О. <i>Розвиток особистості фахівця з агрономії під час навчання у вищій школі.....</i>	200
Попова І.О. <i>Формування soft skills у здобувачів вищої освіти енергетичного напрямку в процесі вивчення теоретичних основ електротехніки.....</i>	206
Попова І.О., Квітка С.О., Чаусов С.В. <i>Особливості організації освітнього процесу здобувачів-енергетиків із вивчення обов'язкових дисциплін в умовах воєнного стану.....</i>	216
Сабо А.Г. <i>До дискусії щодо доцільності застосування презентацій у навчальному процесі.....</i>	224
Самойчук К.О. <i>Методика написання наукової статті здобувачами вищої освіти технічних спеціальностей в умовах військового стану.....</i>	231
Сахно Л.А. <i>Кейс-технології у викладанні обліково-аналітичних дисциплін.....</i>	241
Скляр О.Г., Скляр Р.В. <i>Використання в освітньому процесі інтерактивних методів навчання.....</i>	250
Тараненко Г.Г. <i>Педагогічний дизайн як актуальна тенденція підвищення якості освіти.....</i>	259
Червоткіна О.О., Верхованцева В.О., Паляничка Н.О. <i>Основні тенденції розвитку професійної освіти в Україні і за кордоном.....</i>	265
Червоткіна О.О., Ковальов О.О., Фучаджи Н.О., Матвіїшин П.В. <i>Навчання під час війни в Україні.....</i>	273
Шаров С.В. <i>Методичні підходи до викладання технології проектування та адміністрування баз даних.....</i>	281
Шарова Т.М. <i>Навчальний процес релокованого закладу вищої освіти в умовах воєнного стану.....</i>	288
Шарова Т.М., Землянська А.В. <i>Використання Освітнього порталу в дистанційному навчанні: недоліки й переваги.....</i>	297

Шлеїна Л.І. <i>Академічна доброчесність як невід'ємна складова сучасної вищої освіти</i>	304
Шлеїна Л.І., Ісакова О.І., Єременко Л.В., Зімонова О.В. <i>Інформаційні технології та їх застосування у процесі викладання суспільно-гуманітарних дисциплін</i>	312
Kryvonos I. <i>The improvement of listening skills of future Hotel and Restaurant business specialists during the learning of the discipline «English for specific purposes»</i>	318
Lubko D. <i>Improving students' educational practice using interactive technologies on the Arduino platform</i>	326

УДК 378.1:355.018

Верхоланцева В.О., к.т.н., доцент, Паляничка Н.О., к.т.н., доцент,
Фучаджи Н.О., к.т.н., ст. викл., Червоткіна О.О., асистент
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТДАТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. В статті проаналізовано особливості освітнього процесу в закладах вищої освіти, наведені необхідні підходи та методи, також приділено увагу стосовно інноваційним підходам в умовах воєнного стану з урахуванням сучасних реалій. Приведенні плани реалізації міжнародної діяльності після деокупації.

Ключові слова: освіта, процес, міжнародна діяльність, підходи, воєнний стан, інновації.

Постановка проблеми. На сьогодні Україна перебуває не просто в умовах воєнного стану, а в умовах тяжкої і дуже виснажливої для держави війни. Ці обставини суттєво змінюють основні положення не лише військового, а й суто цивільного життя країни. [1] Повномасштабне вторгненням РФ в Україну значно ускладнило міжнародну діяльність. Нові реалії життя змусили університет вдатися до пошуку альтернативних методів проведення міжнародної діяльності. Був використаний увесь спектр можливих спілкувань, підходів, заходів. Окупанти вилучили всі міжнародні контракти та угоди про наміри. Псевдоуніверситет вкрав обладнання, закуплене в міжнародних фондах і грантах. Студенти не змогли взяти участь в академічній мобільності та міжнародній виробничій практиці на сільськогосподарських підприємствах Європейського Союзу, Канади, США та ін.

Набір нових студентів-іноземців наразі є важким через військовий стан в Україні. Більшість з них відмовляються від вступу навіть за умов дистанційного навчання, оскільки згідно до правил прийому, які викладені у Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2022 році (Наказ Міністерства освіти і науки України 27 квітня 2022 року № 392 (зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 02 травня 2022 року № 400), є необхідність отримання візи для в'їзду в

Україну, що викликає занепокоєння та призводить до відмови, тому маємо такий проблемний фронт.

Але ТДАТУ продовжує співпрацю з міжнародними асоціаціями ICA та BSUN (Мережа університетів Чорноморського регіону), став членом міжнародної асоціації Global waste cleaning network, а також партнером міжнародного проєкту Ukraine Global Faculty, завдяки якому здобувачі і викладачі мають нагоду прослухати лекції зарубіжних викладачів та отримати сертифікати після прослуховування матеріалу. Продовжується робота з Проєктами SAIUP, USAID, Erasmus в рамках сприяння академічної доброчесності та розвитку матеріально-технічної бази. Таким чином, вкрай важливим питанням є організації міжнародної діяльності в освітньому процесі та подальшої відновленні матеріальної бази університету.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Даним питанням займаються всі навчальні заклади, не тільки, які окуповані, тому що проблеми постали перед нами витримати, вистояти і покращити свої позиції на міжнародному рівні.

Упродовж вторгнення рф спостерігається тривожний стан, щодо проникнення та механічного упродовження міжнародної діяльності, тому постала перед надскладними завданнями: як зберегти спокій і мотивацію до роботи й науки, у який спосіб набути нових знань, умінь і навичок, як вплинути на своїх студентів тощо.

Формулювання цілей статті. Метою даної публікації є розгляд питання специфіки, методів та особливостей міжнародної діяльності при дистанційному навчанні у період воєнного стану з урахуванням сучасних вимог суспільства.

Виклад основного матеріалу досліджень. У перші дні повномасштабної війни освітній процес в університетах було призупинено. Багато викладачів і студентів були змушені виїжджати як до більш безпечних регіонів України, так і за її межі, а дехто продовжує перебувати на тимчасово окупованих територіях. Міжнародна діяльність здійснюється в національних інтересах України у правовому просторі поточних і перспективних Міжнародних угод України про науково-технічне співробітництво з закордонними країнами, Меморандуму Уряду України і Генерального Директора ЮНЕСКО, директивних вказівок і постанов Президії НАН України, Міністерства освіти і науки України, тому розвиток міжнародної діяльності в університеті спрямовано на підвищення якості освітньої підготовки студентів, а також рейтингу

університету в Україні та за кордоном та досягнення відкритості системи освіти та інтеграції їх у світовий освітній простір [2; 3].

Головними завданнями міжнародної діяльності ТДАТУ є раціональне використання набутого досвіду під час роботи з іноземними партнерами та організаціями; сприяння підвищенню професійного рівня професорсько-викладацького складу та студентів, посиленню матеріально – технічної бази університету, розширенню кругозору та сфери інтересів університетської молоді.

Стажування НПП за кордоном надає нові теоретичні та практичні знання, змогу опанувати новітні унікальні методики, набути досвіду викладацької діяльності, обмінятися корисною інформацією із зарубіжними колегами та встановити нові наукові зв'язки.

Можливістю дистанційного стажування скористалися і викладачі ТДАТУ, також були такі які виїхали за кордон і мали можливість очно пройти стажування.

Хотілося відмітити, що зараз такі два формати проходження дають позитивні результати, деякі налагоджують зв'язки з іншими закладами, деякі не мають можливості виїхати, але мають бажання, тому і використовують зараз таку нагоду.

Одним з важливих елементів навчального процесу є практика. Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами у період навчання, набуття й удосконалення практичних навичок і умінь, визначених освітньою програмою спеціальності підготовки фахівців відповідних спеціальностей [4].

Закордонна практика є однією із складових загальної практичної підготовки студента за освітньо-професійною програмою зі спеціальності, яку студенти проходять на підприємствах різних країн світу [5].

На початок війни в Україні деяка кількість студентів ТДАТУ перебували за кордоном, а саме проходили виробничу практику згідно договорів підписаних з університетом між закордонними фірмами. Наголошуємо на тому, що на період дії правового режиму воєнного стану Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» виїзд за межі країни громадян України чоловічої статі віком від 18 до 60 років забороняється, тому деякі зі студентів не змогли виїхати за кордон, але ми впевнені після повернення у стіни рідного навчального закладу здобувачі зможуть скористатися даними пропозиціями. Зараз університет сприяє налагоджуванню зв'язків

та влаштуванню студентів на закордону практику, які були вимушені виїхати за кордон в цілях безпеки.

Нажаль, воєнний час, також відобразився на іноземців, деякі змушені були повернути до себе на батьківщину, та прийняли рішення не продовжувати навчання, а зараз дуже важко зробити набір, але впевнені, що все попереду в майбутньому.

Для активізації інформування та надання актуальних і цікавих новин, можливостей у сфері міжнародної діяльності був створений Телеграм-канал (Відділ міжнародних зв'язків ТДАТУ) за посиланням https://t.me/tsatu_international.

Завдяки комунікації співробітників та здобувачів є результати в міжнародної діяльності, так важко багато маємо викликів, але ми разом і вирішуємо, шукаємо підходи для реалізації та подальшого продовження розвитку університету.

Є підписані договори під час воєнного стану, виграні гранти на забезпечення комп'ютерною технікою, грант на закупівлю підручників та ресурсів для покращення якості іншомовної підготовки здобувачів ТДАТУ, програма Erasmus + академічна мобільність, продовження програм Erasmus, Горизонт та ін.

Влада та освітянська спільнота мають зосередитися на подоланні руйнувань, виробленні нового бачення системи, створенні умов для трансформації освітньої мережі, підвищенні якості та підтримці інноваційного середовища.

Ключовими напрямками післявоєнного відновлення сфери освіти визнано: розвиток людського потенціалу; європейська інтеграція освіти та науки; адаптація освіти та науки до європейських стандартів у контексті реалізації статусу кандидата на членство в ЄС, зокрема гармонізація законодавчо-нормативного, інституціонального та методологічного забезпечення сфери освіти; розвиток науки й інновацій; цифрова трансформація освіти та науки.

У даній публікації приведемо свій досвід організації та проведення міжнародної діяльності на базі Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, який був вимушено тимчасово переміщений в м. Запоріжжя унаслідок окупації м. Мелітополь.

Висновки. Отже, сфера освіти є однією з найбільш постраждалих від війни в Україні, яка постала перед новими викликами. Тому ТДАТУ продовжує співпрацю з наявними партнерами, зокрема були надіслані

листи актуалізації інформації про університет та запитами на підтримку університетської спроможності.

Література

1. Українська освіта в умовах війни : монографія / за наук. ред. С.О. Терепищого. Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2020. 234 с.
2. Вища освіта в Україні під час воєнного стану. URL : <https://it-kharkiv.com/vyshha-osvita-vukrayini-pid-chas-voennogo-stanu>.
3. Шевчук І.Б., Шевчук А.В. Освітня аналітика крізь призму війни: виклики та можливості для вищої школи України. *Економіка та суспільство*. 2022. №39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-80>.
4. Верхоланцева В.О., Самойчук К.О., Паляничка Н.О., Реалізація освітнього процесу в університеті. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти*: зб. наук.-метод. праць ТДАТУ. Мелітополь, 2022. Вип. 25. С. 187–192.
5. Лукашенко А.А. Синхронна та асинхронна модель освітньої діяльності в умовах воєнного стану в Україні (на прикладі підготовки здобувачів вищої освіти). *Освітній процес в умовах воєнного стану в Україні* : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 3 травня – 13 червня 2022 року. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 283–285.

Verkholantseva V.O., Palianychka N.O., Fuchadzhy N.O. Chervotkina O.O. International activities of TSATU under the conditions of marital state

Summary. The article analyzes the peculiarities of the educational process in institutions of higher education, provides the necessary approaches and methods, and also pays attention to innovative approaches in the conditions of martial law, taking into account modern realities. The plans for the implementation of international activities after de-occupation are presented.

Key words: education, process, international activity, approaches, martial law, innovations.

